

Veilig Katwijk?

*Resultaten van de enquête
naar de veiligheidssituatie
op 't Heen*

Rapporteurs:
R.F.A. van den Bedem
J.J.A. Essers
V. Sabeo

MINISTERIE VAN JUSTITIE
Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum
's-Gravenhage

april 1994

W
wetenschappelijk
O
onderzoek- en
D
documentatie-
C
centrum

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Onderzoeksresultaten	5
2.1	Non-respons	5
2.2	Beschrijving van het terrein en de bedrijven	6
2.3	Het criminaliteitsprobleem	9
2.3.1	Kans op slachtofferschap	10
2.4	Schade ten gevolge van criminaliteit	12
2.5	Beveiligingsbeleid	13
2.5.1	Personele middelen	14
2.6	Beveiligingsmiddelen	14
2.7	Verzekeringen	17
2.8	Politie en samenwerking	18
3	Vergelijking met andere bedrijventerreinen	21
4	Conclusie	23



1 Inleiding

In dit rapport wordt verslag gedaan van de uitkomsten van een enquête die gehouden is op bedrijvencomplex 't Heen in Katwijk. De rapportage is verzorgd door het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) van het ministerie van Justitie op verzoek van een lokale projectgroep. In deze projectgroep nemen de politie en de Katwijkse Vereniging voor Industrie en Handel deel.

De enquête heeft plaatsgevonden in het kader van de publiek-private samenwerkingsprojecten (of: *public-private partnership*, kortweg PPP), samenwerkingsverbanden waarin politie, gemeente en bedrijfsleven samenwerken om te komen tot een vorm van functioneel toezicht op bedrijventerreinen. In het kader van deze projecten is het WODC gevraagd de rapportages te verzorgen van de resultaten van een aantal enquêtes die bij een aantal bedrijventerreinen zullen worden afgenomen.

In dit rapport zullen eerst de uitkomsten van de enquêtes worden gepresenteerd. Daarna zullen de uitkomsten van een aantal relevante gegevens (betrekking hebbend op de criminaliteitsbeleving en de feitelijke criminaliteit) worden vergeleken met dergelijke cijfers van andere bedrijventerreinen. Tenslotte wordt een aantal conclusies getrokken. Uiteraard hebben de gegevens uitsluitend betrekking op de bedrijven waarvan de vragenlijsten zijn teruggestuurd.

2 Onderzoeksresultaten

2.1 Non-respons

In totaal zijn aan 164 bedrijven op bedrijventerrein 't Heen enquêteformulieren gestuurd. Voor zover bekend is geen van deze bedrijven in de fase van dataverzameling verhuisd of failliet gegaan. Dat maakt dat van alle bedrijven de formulieren terug verwacht konden worden.¹

Van deze ondernemingen werden 138 ingevulde vragenlijsten ontvangen. Daarmee komt de respons op 84%. Van de 27 bedrijven die de enquête niet hebben ingevuld, hebben er vier schriftelijk aangegeven waarom dat niet gedaan is. Eén bedrijf gaf te kennen de gevraagde informatie niet te willen verstrekken, twee bedrijven lieten weten dat het voortbestaan van hun vestiging op het terrein onzeker is. Een vierde bedrijf liet slechts weten niet geïnteresseerd te zijn, zonder daarvoor een reden op te geven.

De respons van 84 % is hoog, zeker in vergelijking tot de andere bedrijventerreinen waarvoor het WODC tot nu toe de rapportage verzorgde. Bij de andere projecten lag de respons tussen de 46 en 77%. Blijkbaar is de moeite, die er is gedaan om de respons zo hoog mogelijk te krijgen, beloond. In tegenstelling tot de andere bedrijventerreinen, waar de vragenlijsten werden opgestuurd en ook weer teruggezonden dienden te worden, heeft men in Katwijk voor een meer persoonlijke aanpak gekozen: de enquête werd persoonlijk aan een lid van de directie overhandigd en werd, na verloop van tijd, door een lid van de projectgroep afgehaald.

Hoewel de respons hoog is, moet juist bij een enquête waarbij voor de respondenten mogelijk een voordeel kan worden verwacht aan deelname aan het onderzoek (het verbeteren van de veiligheidssituatie op het bedrijvencomplex), serieus aandacht worden besteed aan de non-respons van 16%. Dit geldt des te meer als er de nodige moeite is gedaan om de respons te optimaliseren. De mogelijkheid bestaat dat deze bedrijven niet aan de enquête hebben deelgenomen, omdat zij de huidige veiligheidssituatie niet als onvoldoende beoordelen. Ook zouden zij kunnen twifelen aan het nut van deelname aan het onderzoek of vraagtekens kunnen zetten bij de eventuele maatregelen naar aanleiding van het onderzoek.

¹ Op het terrein zijn ook twee bedrijvententra, waarin in totaal 31 bedrijven zijn gehuisvest. De bedoeling is dat deze bedrijven in een latere fase worden benaderd, daar het onmogelijk bleek de ondernemingen in deze fase te bereiken.

Uitgaande van een totaal van 138 respondenten, blijkt dat het overgrote deel van de respondenten (zo'n 75%) reeds vijf jaar of langer bij het bedrijf werkzaam is. Dit betekent dat de betrouwbaarheid van de trends (zoals: wordt er al dan niet een toename in de laatste jaren van de criminaliteitesignaleerd), redelijk groot mag worden genoemd.

2.2 Beschrijving van het terrein en de bedrijven

Bedrijventerrein 't Heen ligt in het oosten van Katwijk, tegen de gemeente Rijnsburg aan. Het terrein wordt begrensd door de Noordwijkse Vaart (of: 'Maandagsche Watering'), het Uitwateringskanaal en de provinciale weg SW 1.

Drie soorten van bedrijven (de industrie, de groot- en tussenhandel en de bouwondernemingen) zijn relatief vaak vertegenwoordigd op het terrein. Deze ondernemingen vormen tezamen bijna twee derde van het totaal aantal aanwezige bedrijven. Geen van de bedrijven op 't Heen rekent zich tot het bank- en verzekeringswezen. In tabel 2.1 wordt de verdeling van de bedrijven naar branche gegeven.²

Tabel 2.1: Verdeling van de bedrijven naar branche

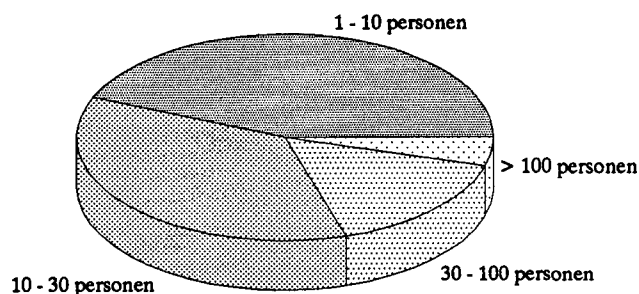
Branche	Absoluut	%
Industrie	35	25,4
Bouwnijverheid en installatiebedrijven	25	18,1
Groothandel en tussenpersonen in de handel	26	18,8
Detailhandel	18	13,0
Transport- en opslagbedrijven	9	6,5
Bank- en verzekeringswezen, onroerend goed	0	0,0
Zakelijke dienstverlening	7	5,1
Reparatiebedrijven (gebruiksgoederen)	14	10,1
Anders	20	14,5

Het grootste deel van de bedrijven heeft het bedrijfspand in eigendom (63,5%), 36,5% van de ondernemingen huurt het pand. In het overgrote deel van de gevallen is het bedrijf gevestigd op 1 lokatie, in 17% van de gevallen is er sprake van meer lokaties op het bedrijventerrein. In de meeste van die gevallen is het bedrijf gevestigd op twee lokaties, 3 bedrijven zijn op 3 en 1 bedrijf is op 6 lokaties gevestigd.³

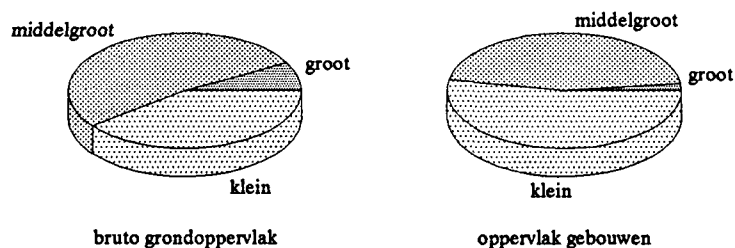
² Bij optelling van de percentages wordt de som groter dan 100. Dit komt doordat sommige bedrijven tot meer dan één branche behoren.

³ Ook aan de bedrijven die meer dan 1 vestiging hebben, is door de projectgroep 1 vragenlijst uitgereikt. De vragenlijsten zijn in deze gevallen zoveel mogelijk voor de gehele vestiging ingevuld.

Figuur 2.1: Indeling bedrijven naar aantal personeelsleden



Figuur 2.2: Indeling van de bedrijven naar grootte



Zo'n zeventig procent van de bedrijven is vrijstaand gevestigd, in de overige gevallen zijn meer bedrijven in één pand gehuisvest.

In 80% van de bedrijven werken 30 personen of minder (zie figuur 2.1); in 43,6% van de bedrijven werken tussen de 1 en 10 personen, in 36,1% van de ondernemingen werken tussen de 11 en 30 personen. Er zijn 6 bedrijven (4,5%) die meer dan 100 werknemers hebben.

De vraag omtrent de omzet in het afgelopen boekjaar (1993) werd door relatief veel respondenten (91% van het totaal aantal respondenten) ingevuld.⁴ Tabel 2.2 geeft in absolute aantallen en percentages aan tot welke omzetcategorie de bedrijven op 't Heen behoren.

⁴ Bij de andere rapportages die tot nu toe door ons zijn verzorgd, vulde meestal slechts de helft van de respondenten de omzet van het afgelopen boekjaar in.

Tabel 2.2: Verdeling van de bedrijven naar omzet

Omzetcategorie	Absoluut	%
f100.000 of minder	2	1,4
f100.000 tot f300.000	6	4,3
f300.000 tot f1.000.000	26	18,8
f1.000.000 tot f5.000.000	45	32,6
f5.000.000 of meer	47	34,1
Niet door respondent ingevuld	12	8,7

Het grondoppervlak van de verschillende bedrijfsterreinen varieert aanzienlijk, zowel qua grondoppervlak, als qua ruimte die de gebouwen in beslag nemen. Als een driedeling wordt gemaakt tussen kleine bedrijven (tot 1000m²), middelgrote bedrijven (tussen 1000 en 10.000m²) en grote bedrijven (groter dan 10.000m²), dan behoort 39,5% tot de kleine en 8% tot de grote bedrijven⁵. De overige bedrijven vallen in de groep middelgrote bedrijven en vormen met 50% de grootste groep. Als dezelfde indeling voor het oppervlak van de gebouwen wordt gehanteerd, dan behoort 53% tot de kleine, 45% tot de middelgrote en 2% tot de grote bedrijven. Figuur 2.2 geeft de cijfers betreffende het oppervlak grafisch weer.

Bij de verschillende onderdelen van de bedrijven komt naar voren dat het grootste deel van de bedrijven de beschikking heeft over een kantoor, een magazijn en een werkplaats. In tabel 2.3 staan de diverse aanwezige bouwkundige eenheden genoemd, gevolgd door het aantal bedrijven dat zo'n eenheid bezit.

Tabel 2.3: Aanwezigheid van diverse bouwkundige eenheden

Eenheid	Absoluut	%
Kantoor	126	91,3
Magazijn	100	72,5
Verkoopruimte	33	23,9
Garage	23	16,7
Werkplaats	80	58,0
Opslagterrein	55	39,9
Parkeerterrein	47	34,1
Showroom	40	29,0
Produktie-afdeling	50	36,2
Anders	8	5,8

⁵ Deze indeling is door ons zelf - om redenen van duidelijkheid en vergelijkbaarheid - gemaakt en is dus niet ontleend aan andere instanties.

2.3 Het criminaliteitsprobleem

De criminaliteit wordt door de respondenten op 't Heen niet als een groot probleem gezien, slechts 2,9% van de respondenten is van mening dat het criminaliteitsprobleem voor de eigen vestiging groot is.⁶ Voor 22% van de respondenten in Katwijk vormt de criminaliteit een 'redelijk groot' probleem, terwijl 49% het probleem 'niet zo groot' noemt en 18% de criminaliteit zelfs 'helemaal geen probleem' vindt. Voor de overige respondenten (9%) geldt dat zij geen mening over de omvang van het criminaliteitsprobleem hebben.

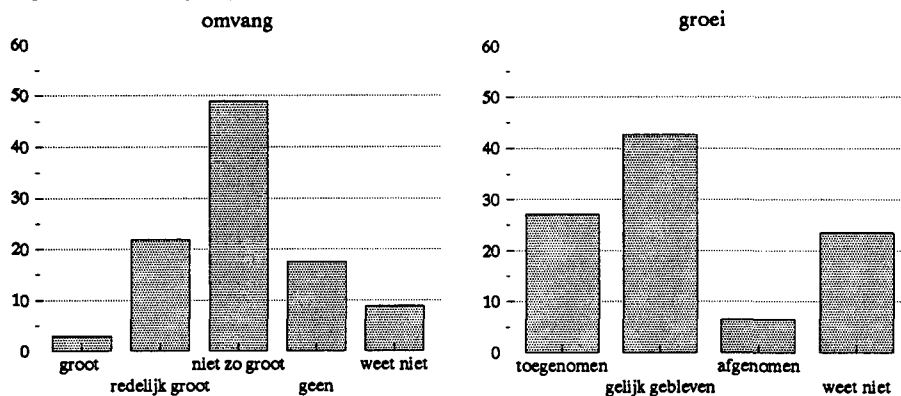
Desalniettemin is toch zo'n kwart van de respondenten (27,2%) van mening dat het criminaliteitsprobleem voor de eigen vestiging de laatste jaren is toegenomen. Ongeveer 40% van de respondenten is van mening dat dit probleem in de laatste jaren gelijk is gebleven, terwijl 6,6% van mening is dat het probleem is afgenomen. Iets minder dan een kwart van de respondenten (23,5%) heeft op deze vraag geen mening. Figuur 2.3 geeft bovenstaande cijfers omtrent groei en omvang grafisch weer.

Het is interessant om te bekijken of de antwoorden op de vraag of er al dan niet een toename in het criminaliteitsprobleem wordt ervaren, een ander beeld geven wanneer deze aan de duur van het dienstverband van de respondent worden gerelateerd. Er mag immers verwacht worden dat respondenten die er langer werkzaam zijn een beter beeld van de ontwikkeling van de criminaliteit kunnen geven dan degenen die er korter werken. Daartoe creëerden wij twee groepen: respondenten die korter dan vijf jaar bij het bedrijf werken en respondenten die vijf jaar of langer bij het bedrijf in dienst zijn. Uit de analyse blijkt dat er slechts een klein verschil is: de respondenten die er korter werken, zijn iets vaker van mening dat de criminaliteit is afgenomen.

Ongeveer twee derde van de bedrijven (62,5%) waar de respondenten werkzaam zijn, is in de afgelopen vijf jaar met één of meer vormen van criminaliteit geconfronteerd. Voor het afgelopen jaar bedraagt dit percentage 38,2. In figuur 2.4 en tabel 2.4 worden per delict de aantallen en percentages respondenten gepresenteerd die aangeven dat hun bedrijf in het afgelopen jaar slachtoffer van criminaliteit is geworden.

⁶ Zie hoofdstuk 3 voor vergelijkende cijfers bij deze oordelen en paragraaf 2.3.1. voor de oordelen van de respondenten over een mogelijke toe- of afname van bepaalde delicten.

Figuur 2.3: Omvang en groei van het criminaliteitsprobleem



Tabel 2.4: Slachtofferschap in het afgelopen jaar

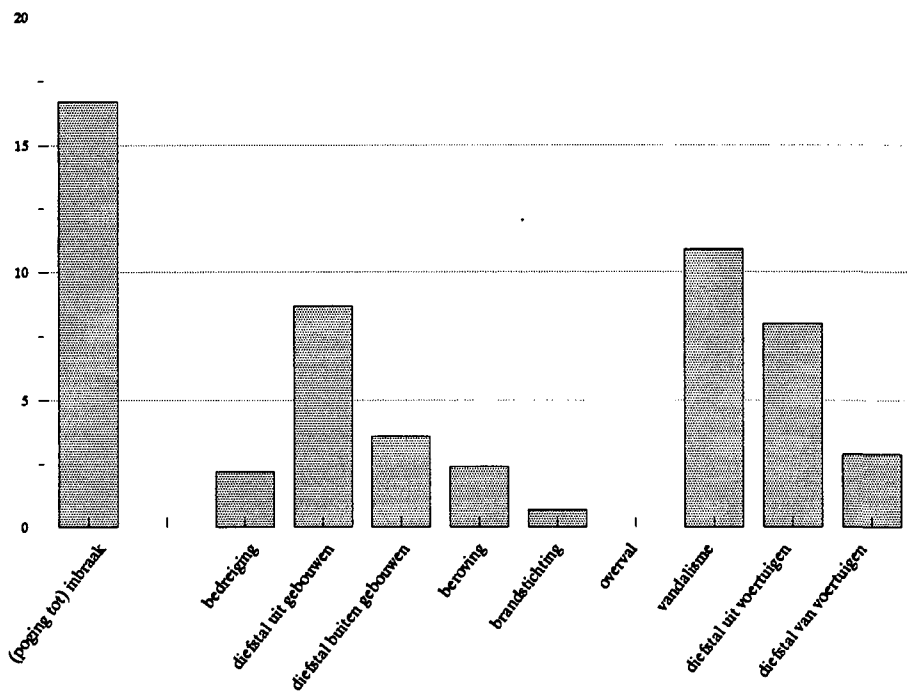
Soort delict	Absoluut	%
(Poging tot) inbraak	23	16,7
Bedreiging	3	2,2
Diefstal uit gebouwen	12	8,7
Diefstal buiten gebouwen	5	3,6
Beroving	2	2,4
Brandstichting	1	0,7
Overval	0	0,0
Vandalisme	15	10,9
Diefstal uit voertuigen	11	8,0
Diefstal van voertuigen	4	2,9

Tussen de onderscheiden delicten zijn er verschillen tussen het aantal malen dat een delict voorkomt. Vooral diefstal, (poging tot) inbraak en vandalisme zijn delicten waar bedrijven vaker dan eenmaal per jaar slachtoffer van worden. Zo is er een bedrijf dat het afgelopen jaar 10 maal door vandalisme werd getroffen. Bij het delict inbraak - of een poging hiertoe - werden 23 bedrijven in totaal 29 maal slachtoffer in 1993.

2.3.1 Kans op slachtofferschap

De respondenten is gevraagd aan te geven of de kans om slachtoffer te worden van een van de hierboven vermelde delicten, groter is geworden ten opzichte van een aantal jaar geleden. Blijkens de antwoorden verschilt de ontwikkeling per delict in de perceptie van de respondenten. In tabel 2.5 wordt de gepercipieerde kans op slachtofferschap voor de verschillende delicten weergegeven.

Figuur 2.4: Slachtofferschap in het afgelopen jaar



Tabel 2.5: Kans op slachtofferschap, in %

Soort delict	Groter	Gelijk	Afgenomen	Weet niet
Inbraak	38,7	29,8	7,3	24,2
Bedreiging	12,6	29,4	0,8	57,1
Diefstal uit gebouwen	37,2	25,6	6,6	30,6
Diefstal buiten gebouwen	38,8	20,7	4,1	36,4
Diefstal uit voertuigen	28,9	24,8	1,7	44,6
Diefstal van voertuigen	19,8	24,0	3,3	52,9
Beroving	8,5	25,4	3,4	62,7
Brandstichting	9,2	26,1	2,5	62,2
Overval	11,1	25,6	1,7	61,5
Vandalisme	41,1	21,8	2,4	34,7

De oordelen over de kans op confrontatie met bepaalde delicten blijken het minst geprononceerd bij de delicten die slechts weinig voorkomen, zoals beroving en brandstichting. Bij de delicten waarmee meer respondenten (vaker) worden geconfronteerd, ligt het percentage 'groter geworden' rond de 40%.

Als de vraag omtrent de kans op slachtofferschap gerelateerd wordt aan de feitelijke confrontatie met criminaliteit door de respondenten, dan blijkt bij enkele delicten dat de door de respondenten gepercipieerde toegenomen kans op slachtofferschap wordt ingegeven door de eigen confrontatie met een delict. Dit blijkt bijvoorbeeld bij de kans op vandalisme: van de respondenten die in het afgelopen jaar geen slachtoffer van vandalisme zijn geworden, vindt 38% dat de kans op vandalisme is toegenomen - voor respondenten die wel slachtoffer van vandalisme zijn geworden, geldt dat 64% van mening is dat de kans op vandalisme is toegenomen. Dit beeld geldt in mindere mate voor het delict inbraak, maar gaat niet op voor diefstal uit gebouwen. Dit betekent dat de cijfers omtrent de bereidheid tot deelname aan een beveiligingsconcept (zie 2.8) ook deels in dit licht bekeken moeten worden. De kans is niet denkbeeldig dat respondenten die vaker slachtoffer van een delict worden (en die meer recent slachtoffer zijn geworden van een delict), eerder bereid zullen zijn om hieraan mee te doen dan de andere bedrijven.

Er zijn twee branches die substantieel - zowel in de afgelopen vijf jaar als in 1993 - gevoeliger blijken voor criminaliteit dan de overige branches. Van de 13 reparatiebedrijven werden er 11 in de afgelopen vijf jaar slachtoffer van een delict, in 1993 werden 7 reparatiebedrijven door criminaliteit getroffen. Van de 8 transportbedrijven werden er 6 in beide periodes slachtoffer. In de branche zakelijke dienstverlening daarentegen, werden 'slechts' 2 van de 7 bedrijven in beide periodes met een delict geconfronteerd.⁷ Het slachtofferschap hangt niet of nauwelijks samen met de grootte van het bedrijf, dit geldt - voor beide periodes - zowel voor de indicatoren omzet als aantal personeelsleden.⁸

2.4 Schade ten gevolge van criminaliteit

Aan de respondenten is gevraagd aan te geven welke schade volgens hen ten gevolge van de diverse vormen van criminaliteit is geleden. Daarnaast is hun gevraagd de omvang van de diverse vormen van schade te schatten.

Van de respondenten zegt 16% in 1993 directe schade ten gevolge van criminaliteit te hebben geleden. In tabel 2.6 wordt de omvang van de directe schade gepresenteerd.

⁷ Bedacht moet worden dat sommige respondenten op het vragenformulier aangaven dat het bedrijf waar zij werken tot meerdere branches behoort.

⁸ Het enige wat in dit verband opvalt is dat de bedrijven met tussen de 30 en 100 personeelsleden in 1993 meer dan gemiddeld slachtoffer werden.

Tabel 2.6 Omvang van de directe schade in 1993

Schadecategorie	Absoluut	%
f10.000 of minder	16	11,6
f10.000 tot f25.000	5	3,6
f50.000 tot f100.000	1	0,7
Geen geleden schade opgegeven	116	84,1

Vier respondenten gaven aan dat het bedrijf waar zij werkzaam zijn tevens gevolgschade heeft geleden. Het betreft in deze gevallen kosten voor het wegvallen van orders en de administratie. De omvang van de gevolgschade wordt door drie van de vier respondenten op minder dan f25.000 geschat. Slechts 1 respondent maakt gewag van immateriële schade, in dit geval negatieve publiciteit.

2.5 Beveiligingsbeleid

Een groot deel van de enquête stond in het kader van de beveiligingssituatie van het bedrijf waarin de respondent werkzaam is. Beveiliging is immers het speerpunt van het voorgenomen publiek-private samenwerkingsproject in Katwijk. In dit kader is de respondenten gevraagd aan te geven wat hun oordeel over de huidige beveiliging is. In tabel 2.7 wordt weergegeven wat de oordelen van de respondenten over de huidige wijze van beveiliging op diverse onderdelen is.

Tabel 2.7: Oordeel over beveiliging in %

beveiliging/veiligheid	1	2	3	4
beveiliging totaal vestiging	58,8	21,3	11,8	8,1
beveiliging gebouwen vestiging	60,2	19,5	13,5	6,8
beveiliging terreinen vestiging	32,8	21,9	28,1	17,2

(Legenda: 1=zeer goed of goed, 2=redelijk, 3= matig of slecht, 4=weet niet/geen mening)

De cijfers uit deze tabel bevestigen een beeld dat ook bij de andere bedrijventerreinen werd aangetroffen. De respondenten zijn over het algemeen tevreden over de beveiliging van de gebouwen en zijn minder tevreden over de beveiliging van de terreinen van de vestiging.⁹

In 58 ondernemingen (42% van het totaal aantal bedrijven) bestaat een beleid dat toegespitst is op alle beveiligingsactiviteiten. Een kwart van de respondenten gaf het budget voor beveiliging van hun bedrijf aan. Het

⁹ In de vragenlijsten van de andere terreinen was ook een vraag opgenomen naar het oordeel over de veiligheid op de openbare weg. De veiligheid op de openbare weg werd bij de respondenten van de andere terreinen het meest negatief beoordeeld.

totale budget voor beveiliging in 1993 was f126.473,-. Het gemiddelde bedrag dat in 1993 aan beveiliging werd uitgegeven is f3.418,-. De kosten voor beveiliging die jaarlijks terugkeren, maken daar het leeuwedeel van uit, het gemiddelde hiervan bedraagt f2.913,-.¹⁰

2.5.1 Personele middelen

Van de bedrijven op 't Heen hebben er 7 (5%) een of meerdere werknemers in dienst die beveiliging als hoofdtaak hebben.¹¹ De meeste van deze bedrijven (15) hebben 1 zo'n medewerker in dienst, één respondent gaf aan dat het bedrijf waarin hij of zij werkzaam is 9 werknemers in dienst heeft die beveiliging als hoofdtaak hebben. Dergelijke medewerkers dienen voornamelijk zorg te dragen voor de alarmopvolging en het sleutelbeheer. Permanente bewaking wordt niet en beveiliging van de toegang wordt nauwelijks door eigen medewerkers uitgevoerd.

Deze laatste taken worden ook niet vaak uitgevoerd door medewerkers van een externe beveiligingsdienst. Van dit soort beveiligingsdiensten wordt door 13% van het totaal aantal bedrijven gebruik gemaakt. De taken die door deze diensten worden uitgevoerd, komen in de meeste gevallen overeen met die van medewerkers in dienst van het bedrijf - namelijk alarmopvolging en sleutelbeheer. Drie bedrijven die gebruik maken van een externe beveiligingsdienst, laten dat beveiligingsbedrijf controlerondes maken. Indien er sprake is van een contract met een beveiligingsbedrijf, is dat in 1 geval korter dan een jaar, in 6 gevallen een jaar en in negen gevallen langer dan een jaar. Eén bedrijf neemt andere (service-) diensten van het beveiligingsbedrijf af.

2.6 Beveiligingsmiddelen

De meeste bedrijven (69%) zijn toegankelijk door middel van een sleutel. In de meeste andere gevallen is het bedrijf toegankelijk door middel van een elektronisch systeem, in sommige gevallen is er sprake van een combinatie van deze beide systemen. Indien een bedrijf gebruik maakt van sleutels of toegangscode, wordt bijna altijd genoteerd wie over sleutels of codes beschikt, slechts bij zeven bedrijven wordt dit niet bijgehouden.

¹⁰ Zeven respondenten gaven de jaarlijks terugkerende kosten aan, terwijl zij ook aangaven dat er in 1993 geen budget voor beveiliging was. In deze gevallen hebben wij het budget voor 1993 op de jaarlijks terugkerende kosten bepaald.

¹¹ De cijfers in deze subparagraaf zouden te laag kunnen zijn, daar er in dit onderdeel van de vragenlijst enkele verkeerde verwijzingen staan. Als de respondenten de vragenlijst secuur hebben ingevuld (en dus ook de verkeerde verwijzingen hebben opgevolgd), bestaat er de mogelijkheid dat zij te weinig vragen hebben ingevuld, waardoor de percentages van 2.5.1 te laag kunnen zijn uitgevallen.

Bij de meeste bedrijven (81%) wordt geen toezicht op de buitenkant van de vestiging gehouden, 28 bedrijven (20%) laten controlerondes houden. Als vorm van toezicht op de buitenkant van de vestiging wordt in 11 gevallen toezicht door omwonenden genoemd, 2 bedrijven hebben hiervoor een radar en 6 bedrijven laten inspectierondes houden. Om toezicht, al dan niet door omwonenden, mogelijk te maken, wordt in een minderheid van de gevallen (18% van alle bedrijven) de begroeiing rond de vestiging laag gehouden.

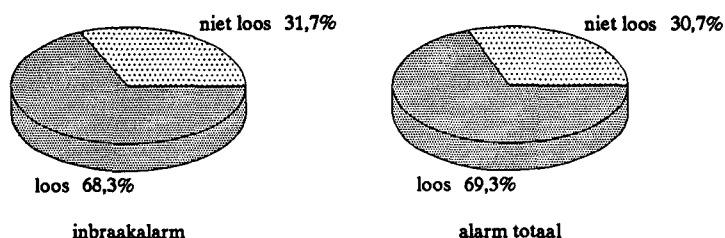
De aanwezige bouwkundige en mechanische beveiligingsmaatregelen die in de bedrijven zijn getroffen, worden getoond in tabel 2.8. Zestien procent van de respondenten gaf aan dat er in hun bedrijf geen bijzondere maatregelen zijn genomen.

Tabel 2.8: Getroffen bouwkundige en mechanische maatregelen

Maatregel	Absoluut	%
Verstevigd hang- en sluitwerk	66	47,8
Inbraakwerende ramen en deuren	31	22,5
Inbraakwerende kasten	11	8,0
Kluis	49	35,5
Rolluiken	4	2,9
Roldeuren	17	12,3
Terreinafscherming (hek, muur, gracht)	53	38,4
Beveiligingsloge	4	2,9
Portiersloge	2	1,4
Beveiligingsbeglazing	9	6,5
Glasafscherming	5	3,6
Beveiligde ruimten (compartimentering)	18	13,0
Anders	17	12,3

Naast deze bouwkundige en mechanische maatregelen kunnen ook elektronische maatregelen worden getroffen om de vestiging te beveiligen. Het gebruik van dit soort maatregelen wordt getoond in tabel 2.9, 24 respondenten vulden in dat er geen elektronische maatregelen zijn toegepast.

Figuur 2.5: Verdeling alarmmeldingen.



Tabel 2.9: Getroffen elektronische maatregelen

Maatregel	Absoluut	%
Inbraakalarmsysteem met luid alarm	58	42,0
Inbraakalarmsysteem met stil alarm	53	38,4
Brandalarmsysteem	25	18,1
Technisch alarmsysteem	6	4,3
Toegangscontrolesysteem	19	13,8
Gesloten televisiesysteem	5	3,6
Anders	11	8,0

De opvolging van het inbraakalarmsysteem wordt in 40 gevallen geregeld door de eigen medewerkers. In 36 gevallen is de externe beveiligingsdienst de opvolger, in 21 gevallen de politie en in 7 gevallen de brandweer. In totaal 64 bedrijven hebben een abonnement op een particuliere alarmcentrale (PAC).

Het grootste deel van de alarmmeldingen blijkt loos te zijn. Tabel 2.10¹² geeft het aantal alarmmeldingen weer en geeft aan hoeveel van deze meldingen loos bleken te zijn. Figuur 2.5 presenteert deze cijfers grafisch.

¹² Bij de aantallen meldingen van het technisch alarm, zit 1 respondent (van een zeer kleine onderneming) die 100 meldingen aangaf (waarvan er 90 loos waren).

Tabel 2.10: Alarmmeldingen en loze alarmmeldingen

Soort alarm	Meldingen	Loos	%
Inbraakalarmsysteem	353	241	68,3
Brandalarmsysteem	72	65	90,3
Technisch alarmsysteem	177	111	62,7
Overig	0	0	0,0
Totaal aantal meldingen	602	417	69,3

Het feit dat zoveel meldingen loos blijken te zijn, verdient zeker de nodige aandacht. Een dergelijk hoog aantal loze alarmmeldingen zou ervoor kunnen zorgen dat de alarmopvolging minder 'serieus' wordt genomen, waardoor de te beveiligen objecten een lage prioriteit krijgen.

2.7 Verzekeringen

Vrijwel alle bedrijven zijn verzekerd voor de directe schade ten gevolge van diverse mogelijke incidenten. Vijftien respondenten zeiden echter, dat hun bedrijf niet verzekerd is tegen enige vorm van criminaliteit (11% van het totaal aantal respondenten), terwijl zes andere respondenten niet konden aangeven of hun bedrijf verzekerd was.

Op grond van de teruggezonden vragenformulieren is slechts globaal aan te geven, wat door de op 't Heen gevestigde bedrijven aan verzekeringen wordt uitgegeven. Bij bijvoorbeeld de vraag naar de kosten voor de brand- en inbraakverzekering zijn er 32 respondenten die deze kosten ook daadwerkelijk hebben opgegeven.

Het is, gezien de verscheidenheid in branches en de grootte van de bedrijven, zowel qua grondoppervlak als qua aantallen personeelsleden, begrijpelijk dat de verzekeringskosten bijzonder uiteenlopen. De bedragen die worden uitgegeven aan een brand/inbraakverzekering variëren bijvoorbeeld van f215,- tot meer dan f100.000,-. De totale kosten voor verzekeringen lopen uiteen van 700 gulden tot ongeveer f350.000,-. De diversiteit in bedrijven en gemaakte kosten voor verzekeringen leiden tot de conclusie, dat de vragen over het aantal afgesloten verzekeringen en de daarvoor betaalde bedragen, geen zinvolle informatie opleveren. Slechts als we de door de respondenten opgegeven 'totale kosten' hanteren (dan is er sprake van 144 respondenten), kunnen wij de gemiddelde en de 'totale' kosten aangeven. Als de respondenten die aangaven meer dan een ton aan verzekeringen uit te geven, buiten beschouwing worden gelaten¹³, dan zijn de gemiddelde totale kosten f9.301,-. De som van de totale kosten is, met

¹³ Dit is gedaan omdat deze 7 bedrijven 'uitschieters' zijn en daardoor het gemiddelde te veel beïnvloeden.

inbegrip van de bedrijven die meer dan f100.000 aan verzekering uitgeven, f1.667.896,-.¹⁴

2.8 Politie en samenwerking

De oordelen over de inzet van de politie zijn op het eerste gezicht niet al te positief, hoewel de groep respondenten die geen mening heeft het grootst is. Ongeveer een vijfde deel van de respondenten (19,7%) beantwoordde de vraag of de politie voldoende doet om de veiligheid van het bedrijventerrein te garanderen, positief; 38 respondenten (28,8%) beantwoordden deze vraag negatief. Hierbij dient echter te worden opgemerkt dat zo'n 50% 'weet niet' of 'geen mening' antwoordde, wat er op zou kunnen duiden een groot gedeelte van de respondenten nauwelijks in contact komt met politiefunctionarissen. Een verklaring hiervoor kan zijn dat veel werk dat de politie verricht - zoals nachtsurveillances - niet zichtbaar is. Dat blijkt ook uit de analyse van de vraag waarom de respondenten van oordeel zijn dat de politie in het algemeen wel of niet voldoende doet om de veiligheid van het bedrijventerrein te garanderen. Bij deze niet door iedere respondent ingevulde open vraag, wordt relatief vaak aangegeven dat men de politie weinig op het bedrijventerrein ziet. Op het vragenformulier worden vaak opmerkingen geschreven als 'er is te weinig controle', 'weinig politie zichtbaar' of 'geen politie te zien!'. Dit kan betekenen dat de politie er, in het kader van de samenwerkingsprojecten, goed aan zou doen gericht informatie over haar functioneren te verstrekken. Dat zou het oordeel over het functioneren van de politie en het oordeel over een eventuele samenwerking kunnen verbeteren. Tabel 2.11 en figuur 2.6 geven de oordelen over de politie weer.

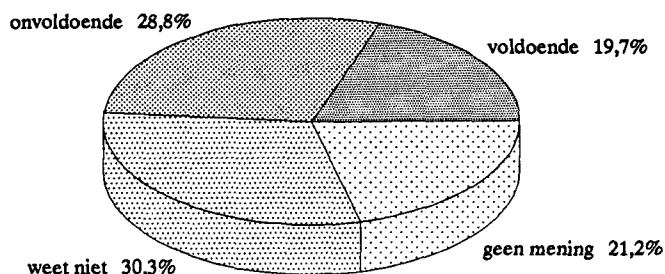
Tabel 2.11: Oordeel over inzet politie

Oordeel	Absoluut	%
Voldoende	26	19,7
Niet voldoende	38	28,8
Weet niet	40	30,3
Geen mening	28	21,2

Voor de bedrijven die in het afgelopen jaar slachtoffer zijn geworden van delicten liggen de percentages van tabel 2.11 als volgt: 19,1% vindt de inzet van de politie voldoende, 38,3% meent dat de inzet onvoldoende is en 42,5% weet het niet of heeft geen mening.

¹⁴ Ook hier zijn twee bedrijven buiten beschouwing gelaten, omdat zij dermate hoge verzekeringskosten opgaven, dat de vraag zich opdringt of deze bedragen niet voor het verzekerde bedrag staan.

Figuur 2.6: Oordeel respondenten over het functioneren van de politie



Bij de groep die in de afgelopen vijf jaar slachtoffer is geworden, zijn deze cijfers respectievelijk 25, 35 en 40%. De verhouding tussen respondenten die wel en niet 'tevreden' zijn, verschilt blijkbaar slechts enigszins als ook naar slachtofferschap gekeken wordt.

Het merendeel van de respondenten (70%) zegt bij incidenten altijd aangifte te doen bij de politie. Anderen zeggen soms of zelden aangifte te doen, terwijl twintig respondenten opgeven, bij incidenten nooit aangifte te doen. De redenen om geen aangifte te doen zijn divers, maar drie daarvan worden relatief vaak genoemd: het feit dat de ondernemingen het delict niet ernstig genoeg vinden (18 maal), het feit dat de bedrijven er vanuit gaan dat de politie niet in staat is om het delict op te lossen ('er niets aan kan doen', 7 maal) en tijdgebrek (10 maal).

Negentien respondenten (13,8% van het totaal aantal respondenten) is bereid tot deelname aan een concept zoals in de begeleidende brief bij de enquête werd omschreven. Achttien respondenten zijn hiertoe niet bereid. Ongeveer twee derde van de respondenten antwoordde 'misschien'. Zeven respondenten gaven aan dat hun bedrijf daar niet zelfstandig over kan beslissen.

Hier komt de vraag van paragraaf 2.3.1 terug: is het zo dat de slachtoffers onder de bedrijven meer bereid zijn tot investeringen dan degenen die niet met criminaliteit zijn geconfronteerd? In tabel 2.13 staan slachtofferschap en bereidheid tot investeren tegen elkaar afgezet. Daarbij is voor de groep die geen slachtoffer is geworden van enige vorm van criminaliteit, gekeken naar slachtofferschap in de afgelopen vijf jaar.

Tabel 2.13: Bereidheid tot deelname aan concept, in %

Slachtofferschap	Bereid	Misschien	Niet bereid
Geen slachtoffer geweest	13,3	64,4	22,2
Slachtoffer laatste vijf jaar	16,8	75,3	7,8
Slachtoffer laatste jaar	20,8	68,7	10,4

(De antwoordcategorieën 'niet zelfstandig kunnen beslissen' en 'anders' zijn hier niet opgenomen, de bovenstaande zijn naar 100 gepercenteerd.)

De tabel geeft aan dat er - althans voor de categorie 'bereid' - een licht positief verband bestaat tussen slachtofferschap en bereidheid tot deelname. Het blijkt opnieuw dat met name recente ervaringen een lichte invloed kunnen hebben op de oordeelsvorming, net zoals in paragraaf 2.3.1 al werd aangegeven.

Tevens blijkt uit de gegevens dat zo'n drie kwart van de respondenten interesse heeft in een voorlichtingsbijeenkomst. Daarnaast komt naar voren dat slechts een fractie van de respondenten (14 respondenten) bezwaar heeft als het eventuele samenwerkingsverband wordt ondergebracht bij de KVIH.

3 Vergelijking met andere bedrijventerreinen

Aan de hand van de cijfers die naar voren komen uit andere door het WODC uitgevoerde onderzoeken naar publiek-private samenwerking, kan een vergelijking worden gemaakt waaruit de positie van 't Heen blijkt. De relevante gegevens van 't Heen zullen worden gerelateerd aan gegevens van bedrijventerreinen in Venlo, Tilburg, Zwijndrecht, Hoorn en Almere.

De inschatting van criminaliteit als een probleem komt overeen met de meeste andere bedrijventerreinen. Een laag percentage beschouwt de criminaliteit als een ernstig probleem (Katwijk 2,9%, Venlo 2,7%, Tilburg 5,4%, Hoorn 2,5%, Zwijndrecht 2,1% en Almere 12%).

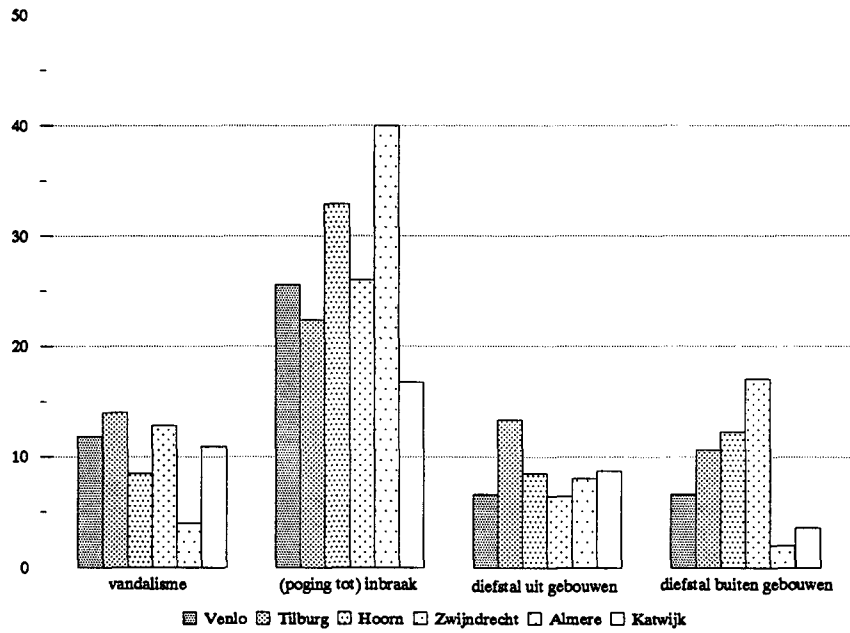
Met betrekking tot de opvattingen over een mogelijke groei van de criminaliteit neemt Katwijk een tussenpositie in: 27% van de respondenten in Katwijk is van mening dat de criminaliteit de laatste jaren is toegenomen (Venlo 33,8%, Tilburg 17,1%, Hoorn 24%, Zwijndrecht 34% en Almere 31,9%).

De vergelijking tussen de bedrijventerreinen voor wat betreft de feitelijke criminaliteit wordt geïllustreerd door middel van de figuur 3.1. Omtrent deze vergelijking dient voor het delict (poging tot) inbraak een kanttekening te worden gemaakt. In de enquête die naar de andere terreinen is gestuurd, werd een onderscheid gemaakt tussen inbraak en een poging daartoe, dit waren twee zelfstandige opties. Om toch een vergelijking met Katwijk mogelijk te maken, hebben wij de percentages voor de andere terreinen op een dusdanige wijze herberekend dat er een vergelijking getrokken kan worden.

Figuur 3.1 laat zien dat 't Heen op het gebied van feitelijke criminaliteit *grosso modo* relatief laag 'scoort'. Dit geldt met name voor de delicten (poging tot) inbraak en diefstal buiten de gebouwen. Op het gebied van vandalisme en diefstallen uit de gebouwen wijken de percentages van 't Heen nauwelijks af van de percentages op de andere terreinen.

Het relatief lage percentage inbraken en pogingen tot inbraak wordt bevestigd door de officiële politiegegevens. Dat de gegevens uit de enquête en de officiële politiegegevens redelijk met elkaar overeenkomen, blijkt ook uit analyses van het materiaal van andere bedrijventerreinen.

Figuur 3.1: Vergelijking slachtofferpercentages 't Heen met percentages van bedrijventerreinen in Venlo, Tilburg, Hoorn, Zwijndrecht en Almere



4 Conclusie

De door de respondenten gemelde criminaliteit is qua omvang in zijn algemeenheid aan de lage kant in verhouding tot de criminaliteit op vergelijkbare bedrijventerreinen. Vooral het delict inbraak, of een poging hiertoe, wordt verhoudingsgewijs weinig opgegeven. De inschatting van criminaliteit als een probleem, de subjectieve beleving van de respondenten, komt overeen met het beeld dat bij de andere terreinen werd aangetroffen. Wat betreft de opvattingen over een al dan niet gepercipieerde groei van de criminaliteit geldt dat de respondenten in Katwijk een tussenpositie innemen.

De respondenten van 't Heen hebben een minder negatief beeld van de inzet van de politie dan de respondenten van de andere terreinen, waarmee niet kan worden gezegd dat men een positief beeld van het functioneren van de politie heeft. Echter, de helft van de respondenten heeft geen uitgesproken mening over het functioneren van de politie. Waarschijnlijk is dit laatste, gezien de antwoorden op de over dit punt opgenomen open vraag, te wijten aan het feit dat de respondenten nauwelijks in contact komen met politiefunctionarissen. Dit kan betekenen dat de politie, in het kader van de samenwerkingsprojecten, er goed aan zou doen gericht informatie over haar functioneren te verstrekken. Dat zou het oordeel over het functioneren van de politie en de mogelijkheid van een eventuele samenwerking kunnen verbeteren.

De respondenten hebben een negatiever oordeel over beveiliging van de terreinen van de vestiging, dan over de beveiliging van de gebouwen van de vestiging. Toch dient er bij het project de nodige aandacht te worden besteed aan de veiligheid en beveiliging van de gebouwen, daar uit de gegevens van de andere bedrijventerreinen blijkt dat een verbetering van de beveiliging van de gebouwen voor respondenten vaak een belangrijk *item* is.

De bereidheid tot deelname aan het beveiligingsconcept is op het eerste oog niet al te hoog, hoewel de groep die 'misschien' mee zal doen het grootst is. Het blijkt dat (recent) slachtofferschap de bereidheid tot deelname beïnvloedt. Dit gegeven vormt een belangrijk instrument voor het tot stand brengen van een publiek-privaat samenwerkingsverband.